

POSTANOWIENIE

Dnia 6 lipca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogusław Cudowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Beata Gudowska

SSN Zbigniew Hajn

w sprawie z powództwa J.O.

przeciwko Ośrodkom [...]

o przywrócenie do pracy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Spółecznych i Spraw Publicznych w dniu 6 lipca 2016 r.,

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Okręgowego w P.

z dnia 7 grudnia 2015 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Powód 4 maja 2015 r. wniósł skargę o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w P. z 12 grudnia 2014 r. Wskazał na pojawienie się nowych okoliczności, o jakich mowa w art. 403 § 2 k.p.c., to jest kopii skierowań na badania okresowe i kontrolne z 31 maja 2011 r., 4 lutego 2013 r. oraz 25 czerwca 2013 r., na które natknął się dopiero 1 kwietnia 2015 r. Ponadto, na niezgodność zaświadczenia lekarskiego z 27 czerwca 2013 r. z rozporządzeniem Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z 30 maja 1996 r. z zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydawanych dla celów przewidzianych w Kodeksie pracy. Wniósł o ponowne przeprowadzenie dowodu z jego zeznań w charakterze strony celem potwierdzenia

wszystkich wniosków dowodowych jak i zeznań jego przełożonego na okoliczność ustalenia, w jaki sposób były przestrzegane przez pracodawcę przepisy BHP. W piśmie procesowym z 28 maja 2015 r. uzupełniając wyjaśnił, że ujawnione nowe okoliczności w postaci skierowań pracodawcy na badania lekarskie, w których nie wskazano wszystkich czynników występujących na stanowisku pracy, nie powinny prowadzić do rozwiązania z nim umowy o pracę z powodu rzekomej odmowy przyjęcia nowego stanowiska pracy, lecz gdyby były mu znane wcześniej, uprawniałby go do skorzystania z prawa rozwiązania umowy o pracę z winy pracodawcy na podstawie art. 55 § 1 pkt 1 k.p. Do pisma procesowego z 13 sierpnia 2015 r., skarżący dołączył odpowiedź Państwowej Inspekcji Pracy z 24 lipca 2015 r. stwierdzającą nieprawidłowości w postaci braku w treści skierowań na badania profilaktyczne z 31 maja 2011 r., 4 lutego 2013 r. oraz 25 czerwca 2013 r. informacji o pracy zmianowej oraz narażeniu na czynniki chemiczne, np. chlor. W piśmie procesowym z 15 października 2015 r. pełnomocnik skarżącego wyjaśnił, że skarżący dowiedział się o treści skierowań na badania lekarskie z 4 lutego 2013 r. i 25 czerwca 2013 r. w przychodni lekarskiej 1 kwietnia 2015 r., a o treści skierowania na badania lekarskie z 31 maja 2011 r. – w przychodni lekarskiej 27 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w P. postanowieniem z 7 grudnia 2015 r. odrzucił skargę. W ocenie Sądu skarga nie została oparta na ustawowej podstawie wznowienia. Okoliczność uzyskania przez powoda wiedzy o nowych dokumentach w postaci kopii skierowań na badania okresowe i kontrolne z 31 maja 2011 r., 4 lutego 2013 r. oraz 25 czerwca 2013 r., zdaniem Sądu, nie może być utożsamiana z przesłanką uzasadniającą wznowienie prawomocnie zakończonego postępowania na podstawie art. 403 § 2 k.p.c. Powód nie wykazał, aby w toku uprzedniego postępowania sądowego nie mógł skorzystać z tych dowodów. Nie wskazał również żadnych obiektywnych przyczyn, które uniemożliwiałyby mu uzyskanie tych dokumentów wcześniej, zwłaszcza, że w sprawie był reprezentowany przez fachowego pełnomocnika ustanowionego z urzędu. Zdaniem Sądu, przy dołożeniu należytej staranności, pełnomocnik powoda, gromadząc wszystkie dowody w sprawie, powinien był w poprzednim postępowaniu sądowym albo sam zwrócić się do Przychodni Lekarskiej o udostępnienie całej dokumentacji lekarskiej powoda

obejmującej także skierowania na badania lekarskie (i w konsekwencji przedłożyć ją w toku postępowania rozpoznawczego) albo też zwrócić się z wnioskiem do Sądu o spowodowanie jej złożenia do akt sprawy celem ewentualnego wykazania, że brak wskazania w skierowaniach na badania wszystkich czynników występujących na stanowisku pracy spowodował wydanie wadliwych zaświadczeń o dopuszczeniu go do pracy. Sąd zauważył również, że w toku przeprowadzonych badań powód miał możliwość zwrócenia się do lekarza wykonującego badanie z zapytaniem, czy wykonywanie prac na zajmowanym przez niego stanowisku elektryka – konserwatora w kontakcie z czynnikami chemicznymi i przy uwzględnieniu pracy zmianowej, a w każdym razie ze wskazaniem przez niego wszystkich czynników występujących na stanowisku pracy, uzasadnia wydanie zaświadczeń o zdolności do pracy. W ocenie Sądu, jeżeli powód uważał, że zaświadczenie nie zostało wystawione właściwie, w szczególności bez uwzględnienia czynników szkodliwych i pracy zmianowej, to powinien był ewentualnie skorzystać z zeznań osoby sporządzającej zaświadczenie jako świadka przed prawomocnym zakończeniem postępowania w sprawie. Z kolei, jeżeli uważał, że treść wydanego zaświadczenia z 27 czerwca 2013 r. nie odpowiada obowiązującym przepisom prawa, to powinien był skorzystać z trybu odwołania, czego nie zrobił. Za nieprzekonujące uznał twierdzenie powoda, że zaraz po badaniu pracodawca pozbawił go zaświadczenia lekarskiego z 27 czerwca 2013 r. i nie pouczył o możliwości wniesienia odwołania od decyzji lekarskiej. Ponadto, w ocenie Sądu to, czy w pracy powoda występowały czynniki szkodliwe, czy nie pozostawało bez znaczenia w sprawie, ponieważ w związku z zaistniałym wypadkiem przy pracy z udziałem powoda i zmiążdżeniem palców nie był zdolny do wykonywania pracy na wysokości, a w związku z tym zaproponowano mu inną pracę na lodowisku, której jednak nie przyjął. Odnosząc się do twierdzenia o ewentualnej rozbieżności zeznań przełożonego powoda odpowiedzialnego za przestrzeganie BHP złożonych w tej sprawie z zeznaniami złożonymi w Prokuraturze Rejonowej, to okoliczność ta powinna zostać zgłoszona przez pełnomocnika powoda w trakcie postępowania rozpoznawczego. Odnośnie pisma Państwowej Inspekcji Pracy z 24 lipca 2015 r., Sąd stwierdził, że dokument ten nie istniał w okresie trwania zakończonego prawomocnie postępowania, w związku z

tym nie może stanowić podstawy wznowienia postępowania określonej w art. 403 § 2 k.p.c.

Postanowienie Sądu Okręgowego powód zaskarżył w całości. Zarzucił naruszenie:

(-) art. 403 § 2 k.p.c. w zw. z art. 410 § 1 k.p.c. przez błędne przyjęcie, iż skarga nie została oparta na ustawowej podstawie wznowienia, podczas gdy wnioskodawca w sposób wystarczający uprawdopodobnił, że wiadomość o wadliwie sporządzonych zaświadczeniach lekarskich powziął dopiero po otrzymaniu opinii Państwowej Inspekcji Pracy, a miały one wpływ na wynik sprawy;

(-) art. 232 k.p.c. w zw. z art. 403 § 2 k.p.c. przez odrzucenie skargi o wznowienie postępowania, pomimo że Sąd nie dysponował informacjami o zakresie naruszeń prawa pracy przez pracodawcę wynikającymi z pełnej dokumentacji dotyczącej kontroli przeprowadzonej u pozwanej przez Państwową Inspekcję Pracy;

(-) art. 403 § 2 k.p.c. poprzez błędną ocenę, że dowód z wyników kontroli Państwowej Inspekcji Pracy nie zawiera elementu nowości, w sytuacji, w której wnioskodawca powziął dane o środkach dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których nie mógł skorzystać w poprzednim postępowaniu.

W uzasadnieniu skarżący argumentował, że nie badał wcześniej pod kątem prawidłowości i zgodności z prawem wystawionych zaświadczeń lekarskich oraz wydanego na ich podstawie oświadczenia pracodawcy o zmianie warunków pracy, gdyż nawet nie podejrzewał, że pracodawca działa niezgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, a wydane mu zaświadczenia lekarskie są nierzetelne. Dopiero po kontroli Państwowej Inspekcji Pracy ujawnione zostały u pozwanej nieprawidłowości, o których istnieniu i zakresie powód dowiedział się po otrzymaniu pisma z 24 lipca 2015 r. Zdaniem skarżącego oznacza to, że do tej pory miał prawo przypuszczać, że otrzymane przez niego dokumenty w postaci zaświadczeń lekarskich zostały sporządzone poprawnie i oparte na skierowaniach rzetelnie i prawidłowo wystawionych przez pracodawcę i dlatego nie widział podstaw do kwestionowania ich ważności na etapie postępowania rozpoznawczego. Wskazał, że stwierdzone przez Państwową Inspekcję Pracy w toku postępowania kontrolnego okoliczności w postaci występujących u pozwanej nieprawidłowości

istniały wcześniej (to jest w trakcie zakończonego postępowania), a ich wpływ na wynik sprawy w jego ocenie był ewidentny. W ocenie powoda, jeżeli zaświadczenie lekarskie, na podstawie którego zaproponowano mu pracę na „poziomie 0” sporządzone było wadliwie i jednocześnie niezgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, to sporządzone na jego podstawie oświadczenie pracodawcy o zmianie powodowi warunków pracy nie może być uznane za ważne i wywołujące wobec powoda jakiegokolwiek skutki prawne. Jednocześnie wskazał, że na etapie postępowania rozpoznawczego nie było możliwe zgłoszenie rozbieżności w zeznaniach świadka S. H. złożonych przed Sądem Rejonowym w P. w sprawie o sygn. akt V P .../13 oraz w postępowaniach karnych prowadzonych przez Prokuraturę Rejonową w P. pod sygn. 2Ds .../15 oraz 1Ds .../15, gdyż oba postępowania karne wszczęte zostały po prawomocnym zakończeniu postępowań objętych skargą o wznowienie. Powód stwierdził, że postępowanie dotyczy sprawy z zakresu prawa pracy, a w tego rodzaju postępowaniach Sąd nie jest związany wyłącznie wnioskami dowodowymi stron, a może również dopuszczać dowody z urzędu, co w ocenie powoda sąd powinien uczynić, aby rozstrzygnięcie odpowiadało prawu.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzuty skarżącego sprowadzają się do zakwestionowania stanowiska Sądu Okręgowego o braku podstaw do wznowienia postępowania ze względu na wykrycie okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu (art. 403 § 2 k.p.c.).

Wznowienie postępowania na podstawie art. 403 § 2 k.p.c. jest uzależnione od zaistnienia łącznie trzech przesłanek: po pierwsze, wykrycia po uprawomocnieniu się wyroku nowych okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które istniały w czasie postępowania, ale nie zostały w nim powołane; po drugie, możliwości ich wpływu na wynik sprawy; po trzecie, niemożności

skorzystania z nich przez stronę w poprzednim postępowaniu. Taką wykładnię art. 403 § 2 k.p.c. przyjął Sąd Okręgowy w zaskarżonym postanowieniu, i takiej wykładni tego przepisu skarżący zdaje się nie kwestionować.

Uwzględniając powyższą wykładnię art. 403 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy podziela ocenę Sądu Okręgowego, że skarga nie została oparta na ustawowej podstawie wznowienia.

W orzecznictwie utrwalonym jest stanowisko, że w przypadku oparcia skargi o wznowienie postępowania na twierdzeniu o wykryciu nowych okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, konieczne jest wskazanie, na czym wpływ tych nowych okoliczności faktycznych czy środków dowodowych na wynik sprawy miałby polegać (por. postanowienie SN z 2 października 2015 r., II CZ 65/15, LEX nr 1816590). W art. 403 § 2 k.p.c. chodzi o takie okoliczności faktyczne lub środki dowodowe, które dotyczą podstawy pozwu, w szczególności jego podstawy faktycznej, które uzasadniają przytoczony w pozwie stan faktyczny (por. postanowienie SN z 24 maja 1982 r., II CO 1/82, LEX nr 5175). W tej sprawie przedmiotem prawomocnie zakończonego postępowania było żądanie przywrócenia do pracy na poprzednie warunki, alternatywnie zasądzenie odszkodowania w związku z niezgodnym z prawem wypowiedzeniem umowy o pracę. Przyczyną wypowiedzenia umowy o pracę była odmowa wykonywania pracy na lodowisku, gdzie, według pracodawcy, jedynie możliwe było wykonywanie przez powoda pracy konserwator – elektryk na poziomie „0”, zgodnie z orzeczeniem lekarskim, w którym stwierdzono u powoda przeciwwskazania do pracy na wysokości. Z okoliczności sprawy wynika, że przyczyną odmowy podjęcia pracy na lodowisku nie był zmianowy charakter pracy czy narażanie na kontakt z czynnikami chemicznymi, np. chlor – a właśnie te warunki pracy, jak twierdzi powód, nie zostały ujęte w skierowaniach na badania lekarskie, o czym dowiedział się po prawomocnym zakończeniu postępowania. Skarżący twierdzi, ponadto, że okoliczność wystawienia skierowań na badania lekarskie bez wskazania wszystkich czynników występujących na stanowisku pracy, gdyby była mu znana wcześniej, to uprawniałaby go do skorzystania z prawa rozwiązania umowy o pracę z winy pracodawcy na podstawie art. 55 § 1 pkt 1 k.p. Ponadto, że skoro zaświadczenie lekarskie, na podstawie którego zaproponowano mu pracę na poziomie „0”

sporządzone było wadliwie i jednocześnie niezgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, to sporządzone na jego podstawie oświadczenia pracodawcy o zmianie warunków pracy nie może być uznane za ważne i wywołujące wobec niego jakiegokolwiek skutki. Zestawianie przedmiotu sporu w tej sprawie z twierdzeniami skarżącego prowadzi do wniosku, że skarżący nie wskazał, w jaki sposób powołane przez niego okoliczności – to jest ewentualne nieprawidłowości w skierowaniach na badania – miałyby wpłynąć na wynik tej sprawy.

Sąd Najwyższy podziela stanowisko Sądu Okręgowego, że skarżący nie wykazał, iż nie mógł skorzystać z dowodów w postaci skierowań na badanie okresowe i kontrolne z 31 maja 2011 r., 4 lutego 2013 r., 25 czerwca 2013 r. przed zamknięciem postępowania przez sąd drugiej instancji. W tym miejscu wskazanym jest przypomnienie, że podstawą wznowienia postępowania, o której mowa w art. 403 § 2 k.p.c., mogą być jedynie takie okoliczności faktyczne lub środki dowodowe, które nie tylko nie zostały ujawnione w poprzednim postępowaniu, ale w czasie jego trwania dla skarżącego miały charakter „nieujawnialny” - strona nie miała do nich dostępu i nie musiała ich znać (por. postanowienie SN z 1 kwietnia 2011 r., III CZ 13/11, LEX nr 1102870). Z kolei przez fakty ujawnialne rozumie się takie fakty, które strona powinna znać, to jest miała możliwość dostępu do nich (por. postanowienie SN z 11 lutego 2015 r., I CZ 1/15, LEX nr 1653738). Skarżący nie wskazał na żadną obiektywnie istniejącą przeszkodę, która uniemożliwiła mu natknięcie się na ewentualne nieprawidłowości wskazane w skardze, odpowiednio, która uniemożliwiła mu wystąpienie z odpowiednim wnioskiem dowodowym przed prawomocnym zakończeniem postępowania w tej sprawie. Wyjaśnienia, że powód nie badał wcześniej wystawionych mu zaświadczeń lekarskich pod kątem prawidłowości i zgodności z prawem, ponieważ nie podejrzewał, że pracodawca działa niezgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, nie wskazują, że okoliczności przedstawione w skardze były dla powoda nieujawnialne przed prawomocnym zakończeniem postępowania. Potwierdzają jedynie sformułowany wcześniej wniosek o braku wpływu tych ewentualnych nieprawidłowości na wynik sprawy, skoro powód nie dostrzegał celowości ich zbadania, aby wykazać zasadność swojego żądania.

Odnosząc się z kolei do twierdzenia skarżącego, że zgłoszenie rozbieżności w zeznaniach świadka S. H. złożonych w tej sprawie oraz w postępowaniach karnych prowadzonych przez Prokuraturę Rejonową było niemożliwe, ponieważ oba postępowania karne zostały wszczęte po prawomocnym zakończeniu postępowań objętych skargą o wznowienie, twierdzenie to nie uzasadnia dopuszczalności skargi o wznowienie. Przeciwnie wskazuje, że okoliczność ta, jako powstała po prawomocnym zakończeniu postępowania, nie może stanowić podstawy wznowienia postępowania, o której mowa w art. 403 § 2 k.p.c.

Jeżeli chodzi o zarzut naruszenia art. 403 § 2 k.p.c. ze względu na błędną ocenę, że dowód z wyników kontroli Państwowej Inspekcji Pracy nie zawiera elementu nowości, to Sąd Okręgowy słusznie ocenił, że pismo z dnia 24 lipca 2015 r., jako środek dowodu nie istniało w okresie trwania zakońzonego prawomocnie w dniu 12 grudnia 2014 r. postępowania, a tym samym nie może stanowić podstawy wznowienia postępowania określonej w art. 403 § 2 k.p.c. Ocena ta jest aktualna również w stosunku do dokumentacji z kontroli Państwowej Inspekcji Pracy przeprowadzonej w dniach 7, 13 oraz 23 lipca 2015 r. Z kolei, jeżeli wymóg nowości, o którym mowa w art. 403 § 2 k.p.c., odnieść do okoliczności faktycznych, których istnienia miałyby dowodzić wyniki z kontroli Państwowej Inspekcji Pracy, to również tego rodzaju argumentacja nie uzasadnia wznowienia postępowania ze względu na brak wskazania wpływu tych okoliczności na wynik sprawy, o czym była mowa wcześniej.

Ze względu na przedstawione powyżej powody, zażalenie podlegało oddaleniu jako bezzasadne na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.